

# Sosyal Davran?? Ö?retmen De?erlendirmesi Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Davran?? Ö?retmen De?erlendirmesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30638>

## Özet

Sosyal Davran?? Ö?retmen De?erlendirmesi Ölçe?i (SDÖDÖ), çocuklar?n sosyal davran??lar?n? ö?retmen bak?? aç?s?yla de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmif bir ölçektir. Ölçe?in Türkiye kültürüne uyarlanmas? Serdal Seven (2010) taraf?ndan ger?ekle?tirilmi?tir. Ölçek, çocuklar?n hem olumlu hem de olumsuz sosyal davran??lar?n? kapsayan 12 maddeden ve 3 alt boyuttan olumaktadır: **Sald?rgan ve Y?k?c?** davran??lar, **Prososyal** davran??lar ve **Utangaç** davran??lar. Yap?lan psikometrik analizler, ölçe?in faktör yap?s?n?n (Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi) ve iç tutarlılı?n?n (Cronbach Alfa: 0.89) yüksek oldu?unu göstermi?tir.

## Anahtar Kelimeler

Sosyal Davran??, Ö?retmen De?erlendirmesi, Uyarlama, Faktör Analizi, Sald?rganlık, Prososyal, Utangaçlık, Psikometrik Özellikler.

## Yazarlar

Serdal Seven

## Amaç

Sosyal Davran?? Ö?retmen De?erlendirmesi Ölçe?i'nin temel amacı, okul ça??ndaki çocuklar?n sosyal yeterliliklerini ve davran??sal zorluklar?n? ö?retmen görü?leri do?rultusunda güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Ölçe?in orijinal formunun Türk kültürüne uyarlanmas?, Türkiye'deki e?itim ortamlar?nda çocuklar?n **sosyal davran??** spektrumunu de?erlendirebilmek için gerekli psikometrik araçlar? salamayı hedeflemi?tir.

Bu uyarlama çalı??ması, uluslararası alanda kabul görmü? bir araç? Türk bağlamına ta??yarak, ö?retmenlerin sınıf içindeki gözlemlerine dayanarak çocuklar?n sosyal ve duygusal geli?imlerini izlemesine olanak tan?maktadır. Bu sayede, risk alt?ndaki çocuklar?n erken tespiti ve uygun müdahale programlar?n?n tasarlanması desteklenmi?tir.

## Yap? (Construct)

Ölçek, çocuklar?n sosyal etkile?imlerini üç temel ve birbirinden ayrı??k psikolojik yapı üzerinden de?erlendirmektedir. Bu yapılar, sosyal gelişim alan?ndaki hem olumlu hem de olumsuz davran?? örüntülerini temsil eder.

Ölçülen bu temel yapılar, ö?retmenlerin günlük sınıf gözlemlerine dayanan, gözlemlenebilir davran??lardır. Ölçek, özellikle sosyal uyum ve davran?? problemlerinin erken te?hisinde kritik öneme sahip olan bu üç boyutu ayrı ayrı ele almaktadır.

## Geçerlik (Validity)

Ölçe?in Türk kültürüne uyarlama çal??mas?nda, öncelikle özgün form ile Türkçe taslak form aras?nda dilsel ve kavramsal e?de?erlik sa?lanm??tır. Geçerlik çal??malar?, hem yap? geçerli?ini incelemek üzere Aç?mlyay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini içermiştir.

DFA sonuçlar?, ölçe?in s?nanan üç faktörlü yap?s?n?n toplanan gerçek verilerle yüksek düzeyde uyum gösterdi?ini ve bu yap?n?n teorik beklentileri do?rulad??n? ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçe?in Türk örnekleminde de ölçmek istedi?i **sosyal davran??** yap?lar?n? ba?ar?yla temsil etti?ini göstermektedir.

## Güvenilirlik (Reliability)

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlılık katsay?s? (Internal Consistency) hesaplanarak belirlenmiştir. Bu amaçla kullanılan Cronbach Alfa de?eri 0.89 olarak hesaplanmıştır, bu da ölçe?in maddelerinin birbiriyle yüksek düzeyde tutarlı oldu?unu ve ölçülen yap?y? güvenilir bir şekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Ek olarak, madde ay?rt edicili?ini test etmek amacıyla alt ve üst %27'lik gruplar?n madde ortalama puanlar? aras?ndaki fark t-testi ile incelenmi? ve anlamlı farklılıklar bulunarak ölçe?in ay?rt edicilik gücü desteklenmiştir.

## Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amacıyla hem Aç?mlyay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA sonucunda, ölçe?in üç faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u tespit edilmiştir. Bu üç faktörün aç?klad?? toplam varyans oran? oldukça yüksek olup, % 79,97 olarak hesaplanmıştır. Bu yüksek varyans aç?klama oran?, ölçe?in yap?s?n?n oldukça güçlü ve net oldu?unu i?aret etmektedir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ise AFA ile belirlenen üç faktörlü yap?n?n, toplanan verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmiştir. DFA sonuçlar?, bu üç faktörlü yap?n?n iyi bir uyum sergiledi?ini ve ölçe?in yap? geçerli?ini istatistiksel olarak destekledi?ini do?rulamıştır.

## Ölçek Bilgileri

**Test Türü:** Uyarlama

**Format:** 5'li Likert Ölçe?i (1=Çok Az Karakteristik - 5=Çok Karakteristik)

**Mevcut Diller:** Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Bilinmiyor/Belirtilmemi?)

**Popülasyon Grubu:** Çocuklar (Ö?retmen De?erlendirmesi)

**Ya? Grubu:** Okul Ça?? Çocuklar?

**Popülasyon Detaylar?:** Uyarlama çal??mas?, Türk kültürüne özgü örneklem üzerinde yap?lm??t?r.

**Test Metodolojisi:** Ö?retmenlerin çocuklar?n davran??lar?n? gözlemleyerek de?erlendirmesine dayal? öz bildirim ölçe?i format?.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na buradan ula??abilir: [sosyal-davranis-ogretmen-degerlendirmesi-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2010/07/sosyal-davranis-ogretmen-degerlendirmesi-olcegi-toad.pdf)

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilinmiyor

**Ba?l?l?k E-posta Adresleri:** [s.seven@alparslan.edu.tr](mailto:s.seven@alparslan.edu.tr)

**Yaz??ma Adresi:** Serdal Seven (Uyarlama Çal??mas? Yazar?)

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l?:** Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l? 2010'dur.

**?zinler ve Ücret:** Ölçe?in kullan?m? için yazar Serdal Seven ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir. Akademik kullan?m için genellikle kaynak belirtmek yeterli olsa da ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için izin gereklidir.

## Referanslar

Seven, S. (2010). Sosyal Davran?? Ö?retmen De?erlendirmesi Ölçe?inin Türk kültürüne uyarlanması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 193-200.

Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: [docs.google.com](https://docs.google.com)

## Sosyal Davran?? Ö?retmen De?erlendirmesi Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 3 alt boyut ve toplam 12 maddeden olu?maktadır:

**Sald?rgan ve Y?k?c? (6 madde):** Bu çocuk kavgalar? ba?lat?r.

**Prososyal (3 madde):** Bu çocuk di?er çocuklara dostça ve ho?tur.

**Utangaç (3 madde):** Bu çocuk utangaç ve çekingendir.